

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 200/2005(3))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ «ΣΙΓΜΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 2 Μαΐου, 2007

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, Νίκου Παπαμιχαήλ, Μαίρης Κουτσελίνη, Μαρίας Δωρίτη και Άλεξ Ευθυβούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του σταθμού πιθανές παραβάσεις των **Κανονισμών 21(5), 21(6) και 22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Η διερεύνηση προέκυψε μετά από ανώνυμο παράπονο / καταγγελία που λήφθηκε τηλεφωνικώς στις **28.7.2005**. Στην καταγγελία αναφέρεται ότι το επεισόδιο της λατινοαμερικάνικης σειράς που μετέδωσε ο σταθμός στις **28.7.2005** γύρω στις **9:30 το πρωί** ήταν ακατάλληλο για παιδιά, γιατί δείχνει μασκοφόρους με όπλα, με αποτέλεσμα να φοβήθηκε το μωρό της.

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) «Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο των προγραμμάτων που παρακολουθούν».

21.-(6) «Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών».

22.-(1) «Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-

α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά

β) Ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

γ) Οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- i. (Κ) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση *
- ii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών
- iii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών
- iv. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοχτώ ετών
- v. (Α) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου»

*η υπογράμμιση δική μας

Κατόπιν σχετικής απόφασης, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομ. **6.12.2005** έθεσε ενώπιον του σταθμού τις διερευνώμενες παραβάσεις, για οποιεσδήποτε εξηγήσεις ή / και παραστάσεις και κάλεσε τους εκπροσώπους του σταθμού όπως δηλώσουν κατά πόσο επιθυμούν να παρευρεθούν κατά την εξέταση της υπόθεσης. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δε ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντηση του σταθμού.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις εκτίθενται πιο κάτω στα υπό στοιχεία 1-3:

1. Στις **28.7.2005** μεταξύ των ωρών **09:14 – 09:45**, μεταδόθηκε από τον σταθμό επεισόδιο της λατινοαμερικάνικης σειράς **«Η Κόρη του Κηπουρού» (“La Hija del Jardinero”)**, κατά τη διάρκεια του οποίου μεταδόθηκαν **σκηνές βίας καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών**, κατά παράβαση του κανονισμού **21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Συγκεκριμένα προβλήθηκαν οι εξής σκηνές:

- Δύο ένοπλοι κουκουλοφόροι εισβάλλουν σε σπίτι με στόχο τη διάπραξη ληστείας. Αφού αρπάζουν τη μεσήλικη γυναίκα και τον γιο της που βρίσκονταν εντός του σπιτιού, τοποθετούν τα όπλα τους στον κρόταφο των θυμάτων και απειλούν να τους σκοτώσουν. Η μάνα έντρομη ξεσπά σε κλάματα.
- Κοντινά πλάνα νεαρού άνδρα και της μητέρα του οι οποίοι βρίσκονται υπό την απειλή των όπλων δύο κουκουλοφόρων ληστών. Ο γιος φωνάζει: *«μη πειράζετε τη μαμά μου»* και η μάνα: *«όχι, μη πειράζετε το γιο μου»* ενώ ο ένας εκ των δύο

κουκουλοφόρων της απαντά: «σκάσε γριά, μια κίνηση και σας καθαρίζω και τους δυο». Στη συνέχεια ο ένας εκ των δύο ληστών δίνει οδηγίες στο δεύτερο να ψάξει για να βρει χρυσαφικά και χρήματα και να τα πάρει ενώ ο ίδιος συνεχίζει να σημαδεύει τη μάνα και το γιο με το όπλο του οι οποίοι βρίσκονται δίπλα του αγκαλιασμένοι, με τη μάνα να κλαίει τρομαγμένη.

2. Στις **28.7.2005** μεταξύ των ωρών **09:14 – 09:45**, μεταδόθηκε από τον σταθμό επεισόδιο της λατινοαμερικάνικης σειράς «**Η Κόρη του Κηπουρού**» (“**La Hija del Jardinero**”). Πριν από την έναρξη του επεισοδίου ο σταθμός έδωσε την ακουστική προειδοποίηση «**το πρόγραμμα που ακολουθεί είναι κατάλληλο για γενική παρακολούθηση**» και την οπτική ένδειξη **(K)**. Ωστόσο η προειδοποίηση που δόθηκε δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω επεισοδίου, αφού κατά τη διάρκεια του μεταδόθηκαν σκηνές βίας, καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για γενική παρακολούθηση, κατά παράβαση του κανονισμού **22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **28.7.2005** μεταξύ των ωρών **09:14 – 09:45**, μεταδόθηκε από τον σταθμό επεισόδιο της λατινοαμερικάνικης σειράς «**Η Κόρη του Κηπουρού**» (“**La Hija del Jardinero**”). Ο σταθμός δεν μερίμνησε να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι σχετικά με το ακριβές περιεχόμενο του επεισοδίου που παρακολουθούν, αφού η προειδοποίηση που δόθηκε **(K)**, δεν συνάδει με το περιεχόμενο του επεισοδίου, καθότι κατά τη διάρκεια του μεταδόθηκαν σκηνές βίας μη κατάλληλες για γενική παρακολούθηση, κατά παράβαση του

κανονισμού **21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο σταθμός μέχρι σήμερα δεν υπέβαλε οποιεσδήποτε εξηγήσεις ή /και παραστάσεις ενώπιον της Αρχής και ούτε δήλωσε κατά πόσον επιθυμεί να παρευρεθεί κατά την εξέταση της υπόθεσης.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά και κατόπιν παρακολούθησης της βιντεοκασέτας με το εν λόγω επεισόδιο κρίνουμε ότι:

Στις **28.7.2005**, μεταξύ των ωρών **09:14 – 09:45**, μεταδόθηκε από το σταθμό επεισόδιο της λατινοαμερικάνικης σειράς «**Η Κόρη του Κηπουρού**» (“**La Hija del Jardinero**”), κατά τη διάρκεια του οποίου μεταδόθηκαν **σκηνές βίας, καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του Κανονισμού 21(6) (υποστοιχείο 1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).**

Στις **28.7.2005**, μεταξύ των ωρών **09:14 – 09:45**, μεταδόθηκε από το σταθμό επεισόδιο της λατινοαμερικάνικης σειράς «**Η Κόρη του Κηπουρού**» (“**La Hija del Jardinero**”). Πριν από την έναρξη του επεισοδίου ο σταθμός έδωσε την ακουστική προειδοποίηση «**το πρόγραμμα που ακολουθεί είναι κατάλληλο για γενική παρακολούθηση**» και την οπτική ένδειξη **(Κ)**. Ωστόσο η προειδοποίηση που δόθηκε δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω επεισοδίου, αφού κατά τη διάρκεια του μεταδόθηκαν σκηνές βίας, καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για γενική παρακολούθηση, κατά παράβαση του **Κανονισμού 22(1)**

(υποστοιχείο 2) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Στις **28.7.2005**, μεταξύ των ωρών **09:14 – 09:45**, μεταδόθηκε από το σταθμό επεισόδιο της λατινοαμερικάνικης σειράς «**Η Κόρη του Κηπουρού**» (“**La Hija del Jardinero**”). Ο σταθμός **δεν μερίμνησε να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι σχετικά με το ακριβές περιεχόμενο του επεισοδίου που παρακολουθούν**, αφού η προειδοποίηση που δόθηκε (**Κ**), δεν συνάδει με το περιεχόμενο του επεισοδίου, καθότι κατά τη διάρκεια του μεταδόθηκαν σκηνές βίας μη κατάλληλες για γενική παρακολούθηση, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(5)** (υποστοιχείο 3) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Συγκεκριμένα μεταδόθηκε σκηνή με ένοπλους κουκουλοφόρους να εισβάλλουν σε σπίτι, με στόχο τη διάπραξη ληστείας, να αρπάζουν μεσήλικη γυναίκα, να μπουνιάρουν στο στομάχι και να ακινητοποιούν το γιο της, να τοποθετούν όπλα στον κρόταφο τους και να απειλούν να τους σκοτώσουν. Η σκηνή ολοκληρώνεται με πλάνα της μάνας – θύμα να ξεσπά έντρομη σε κλάματα. Επίσης προβλήθηκε δεύτερη σκηνή που περιείχε κοντινά πλάνα του νεαρού άνδρα και της μητέρας του να κρατούνται από τους δύο ένοπλους κουκουλοφόρους, ενώ ο ένας εκ των δύο κουκουλοφόρων επιτίθεται φραστικά και απειλεί τη μεσήλικη γυναίκα, αναφέροντας τα εξής: *«σκάσε γριά, μια κίνηση και σας καθαρίζω και τους δυο»*. Στη συνέχεια ο ένας εκ των δύο ληστών δίνει οδηγίες στο δεύτερο να ψάξει για να βρει χρυσαφικά και χρήματα και να τα πάρει ενώ ο ίδιος συνεχίζει να σημαδεύει τη μάνα και το γιο με το όπλο του οι οποίοι βρίσκονται δίπλα του αγκαλιασμένοι, με τη μάνα να κλαίει τρομαγμένη.

Σύμφωνα με το «*Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*» του Γ. Μπαμπινιώτη, «**βία**» είναι η «άσκηση σωματικής ή άλλης δύναμης ή η χρησιμοποίηση απειλών με σκοπό την επιβολή της θέλησης κάποιου».

Επιπλέον, το «*Μείζον Ελληνικό Λεξικό*» των Τεγόπουλου - Φυτράκη ορίζει τη «*βία*» ως τη «χρησιμοποίηση της δύναμewς για την επιβολή θελήσεως» και τη «*ψυχολογική βία*» ως τον «καταναγκασμό με τη χρησιμοποίηση απειλών και εκφοβισμού».

Η Αρχή επισημαίνει ενδεικτικά ότι το επίδικo επεισόδιο περιείχε σκηνές τόσο σωματικής βίας (είσοδος σε ιδιωτικό χώρο χωρίς τη συγκατάθεση των ιδιοκτητών, γρονθοκόπημα και κράτηση ατόμων χωρίς τη θέληση τους, χρήση όπλων και τοποθέτηση τους στο κρόταφο άλλων ατόμων, παραβίαση και κατοχή ιδιωτικής περιουσίας), όσο και λεκτικής - ψυχολογικής βίας (εκτόξευση απειλών και εκφοβισμός ότι θα τους σκοτώσει), οι οποίες ήταν παρατεταμένες (συνολικής διάρκειας 56΄΄).

Πρέπει να τονιστεί ότι το επίδικo επεισόδιο προβλήθηκε σε πρωινές ώρες (**9:14 – 9:45**), κατά την περίοδο των θερινών σχολικών διακοπών (**28 Ιουλίου**), με το ενδεχόμενο μεγάλος αριθμός παιδιών να βρισκόταν στο σπίτι και να το έχει παρακολουθήσει.

Η προβολή σκηνών βίας και η παρακολούθηση τους από ανήλικους ενδέχεται να φοβίσει και να αναστατώσει τα παιδιά σε αρχικό στάδιο και σε μεταγενέστερο στάδιο να αυξήσει το βαθμό ανεκτικότητας τους στη χρήση βίας και κατ' επέκταση τις επιθετικές τους τάσεις με αποτέλεσμα να τους εξωθήσει σε βίαιες και παραβατικές συμπεριφορές εις βάρος άλλων.

Ειδικότερα, η Αρχή σημειώνει ότι η προβολή βίαιων συμπεριφορών μπορεί να επηρεάσει σε μεγαλύτερο βαθμό τα παιδιά κάτω των οκτώ ετών, διότι αυτά δεν είναι σε θέση να διακρίνουν εύκολα την πραγματικότητα από τη μυθοπλασία. Έτσι, παρακολουθώντας μυθοπλαστικές βίαιες συμπεριφορές, τις βιώνουν ως πραγματικές και ενδέχεται να υφίστανται ψυχική αναστάτωση, να αναπτύξουν φοβίες, να βλέπουν εφιάλτες ή να έχουν άλλες αρνητικές συνέπειες.

Η επίδραση της τηλεοπτικής βίας στα παιδιά και στην ανάπτυξη τους είναι ένα ζήτημα που έχει απασχολήσει πολλούς επιστήμονες ανά τον κόσμο και υπήρξε το αντικείμενο πολλών **ερευνών**:

- Έρευνα του Πανεπιστημίου του Μπέρμιγχαμ της Βρετανίας πριν από δυο χρόνια προειδοποιούσε τους γονείς να προφυλάσσουν τους μικρούς τηλεθεατές από τις βίαιες σκηνές της μικρής οθόνης. Η έρευνα κατέδειξε ότι η κατανάλωση εικόνων φρίκης και βίας, η «παθητική τηλεθέαση» βίαιου περιεχομένου (τηλεόραση) όσο και η «αμφίδρομη» (βιντεοπαιχνίδια) **επιηρεάζουν σημαντικά τα συναισθήματα των παιδιών και αυξάνει την πιθανότητα να αναπτύξουν επιθετικότητα** (*«Ελευθεροτυπία» 9.1.2007*).
- Σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης κατέδειξε έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου με αντιπροσωπευτικό δείγμα 400 μαθητές – μαθήτριες σε 12 γυμνάσια και 12 δημοτικά σχολεία σε παγκύπρια βάση. Κατεδείχθη ότι **τα παιδιά που παρακολουθούν περισσότερες από 1 – 2 ώρες τηλεόραση την ημέρα είναι πιο επιθετικά από εκείνα που βλέπουν λιγότερη τηλεόραση**. Επίσης, τα παιδιά που παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα σε προχωρημένες ζώνες ενηλίκων (μετά τις 8μ.μ. και, ακόμα περισσότερο, μετά τις 11.00μ.μ.), καθώς και **εκείνα που παρακολουθούν προγράμματα με βία, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν ψυχαγωγικά και άλλα μη – βίαια προγράμματα, στις πρώτες απογευματινές και βραδινές ζώνες** (*Πρακτικά Συμποσίου για την Τηλεοπτική Βία, Πανεπιστήμιο Κύπρου, 12.10.2002*).

Επιπλέον, διάφορες **επιστημονικές θεωρίες** επιχειρούν να εξηγήσουν τη σχέση μεταξύ της προβολής βίαιων σκηνών από τα Μ.Μ.Ε. και της ανάπτυξης βίας ή /και παραβατικής συμπεριφοράς. Σύμφωνα με σχετική παρέμβαση / εισήγηση του Δρ. Χρυσάνθου Χρυσάνθου (Διδάκτορα Κοινωνιολογίας του Τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου με ειδίκευση

στα ΜΜΕ) στο Συμπόσιο για την Τηλεοπτική Βία (*Πανεπιστήμιο Κύπρου, 12.10.2002*), οι πλείστες θεωρίες χαρακτηρίζουν τις επιδράσεις στα παιδιά της βίας που προβάλλεται από τα ΜΜΕ ως καταστροφικές:

- Η θεωρία της διέγερσης (the stimulation theory) υποστηρίζει ότι η παρακολούθηση σκηνών βίας από τα ΜΜΕ ερεθίζει την επιθετικότητα του ατόμου και προκαλεί αυτόματα την εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς. Ο πρώτος που έκανε αναφορά στο φαινόμενο της διέγερσης ήταν ο Dollard (1939) ο οποίος το απέδωσε στην απογοήτευση, δηλαδή την ψυχική κατάσταση, στην οποία περιέρχεται το άτομο όταν δεν πραγματώνονται οι προσδοκίες του. Το πόρισμα αυτό στηρίζουν και οι έρευνες του Berkowitz (1970), ο οποίος επισήμανε ότι τα παιδιά μιμούνται αυτά που βλέπουν
- Σύμφωνα με τη θεωρία της κοινωνικής μάθησης (the social learning theory), δεν είναι απλώς θέμα μίμησης, αλλά μάθησης, εκπαιδεύουμε δηλαδή τα παιδιά στη βία. Κατά τη θεωρία αυτή, οι παρενέργειες των ΜΜΕ έγκεινται στο ότι εμφυσούν στο κοινό, κυρίως στους νέους και στα παιδιά, πρότυπα βίαιης και παραβατικής συμπεριφοράς. Αυτά τα πρότυπα παραμένουν στον ψυχικό τους κόσμο, χωρίς να εκδηλώνονται αμέσως, δηλαδή βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση. Ένα ερέθισμα, όπως η παρακολούθηση σκηνών βίας, είναι δυνατόν να ενεργοποιήσει αυτά τα πρότυπα και να εξωθήσει σε βίαιη συμπεριφορά. Στις έρευνες του ο Bandura (1963) διαπίστωσε ότι οι θεατές έχουν την τάση να εφαρμόζουν πρότυπα βίαιης συμπεριφοράς, όταν αυτά επιβραβεύονται στη μικρή οθόνη, παρά όταν τιμωρούνται.
- Από μια άλλη άποψη, η επαναλαμβανόμενη κατά κόρον παρακολούθηση σκηνών βίας κάμπει τις αντιστάσεις του θεατή, ο οποίος εκλαμβάνει τη βίαιη συμπεριφορά ως απόλυτα φυσιολογική, ακόμη και στην πραγματική ζωή. Αυτή είναι η εξήγηση που δίνει η θεωρία του εθισμού (the habituation theory). Από τη γνωστή πολύχρονη έρευνα του Belson

(1978) διαφάνηκε ότι παρατηρούνται αλλαγές στη συμπεριφορά του ατόμου, το οποίο εκτίθεται παρατεταμένα στα μηνύματα βίας από την τηλεόραση. Σε μια εξίσου πολυετή έρευνά της, η Siegel (1982) παρατήρησε ότι τα ίδια τα άτομα δεν συνειδητοποιούν τις αλλαγές στη συμπεριφορά τους μετά από εκτεταμένη και επαναλαμβανόμενη παρακολούθηση βίαιων τηλεοπτικών προγραμμάτων.

Επισημαίνεται από την Αρχή η ιδιόμορφη φύση του μέσου της τηλεόρασης και ιδιαίτερα των προγραμμάτων που μεταδίδονται σε μη κωδικοποιημένη μορφή, δεδομένης της άμεσης πρόσβασης τους από το κοινό, αφού η τηλεόραση ουσιαστικά «εισβάλλει» σε κάθε σπίτι.

Η Αρχή τονίζει ότι δίδει ιδιαίτερη βαρύτητα σε παραβάσεις που μπορεί να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στα παιδιά, ιδιαίτερα όταν αυτές λαμβάνουν χώρα εντός οικογενειακής ζώνης.

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί την πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Η **παράγραφος 1 του Άρθρου 22 του Κεφαλαίου V «Προστασία των ανηλίκων και της δημοσίας τάξεως»** της Κοινοτικής Οδηγίας *«Τηλεόραση χωρίς Σύνορα» 89/552/ΕΟΚ* του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία **97/36/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ρητά προβλέπει ότι *«τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι οι εκπομπές των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας»*.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την **παράγραφο 2 του Άρθρου 22 του Κεφαλαίου V «Προστασία των ανηλίκων και της δημοσίας τάξεως»** της προαναφερθείσας

Κοινοτικής Οδηγίας, *«τα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 επεκτείνονται επίσης και σε άλλα προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται, δι' επιλογής της ώρας της εκπομπής ή με άλλα τεχνικής φύσεως μέτρα, ότι στην περιοχή μετάδοσης οι ανήλικοι δεν βλέπουν ή δεν ακούν κατά κανόνα τις εκπομπές αυτές.»*

Επιπλέον, βάσει της παραγράφου 2 του Άρθρου 7 στα «Θέματα Προγράμματος» του Κεφαλαίου II της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τη Διασυνοριακή Τηλεόραση (Στρασβούργο, 1989) όπως τροποποιήθηκε με το Τροποποιητικό Πρωτόκολλο του 1998, ανάμεσα στις ευθύνες του παραγωγού (broadcaster), συμπεριλαμβάνεται και η υποχρέωση του όπως *«όλα τα στοιχεία των μεταδιδόμενων προγραμμάτων που πιθανώς να βλάπτουν τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη παιδιών και εφήβων δε θα μεταδίδονται σε ώρες εκπομπής και λήψης κατά τις οποίες είναι πιθανόν να τις παρακολουθήσουν παιδιά κι έφηβοι».*

Στην κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν ή να φοβίσουν τα παιδιά καθώς επίσης λεκτικό, οπτικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 5:30 το πρωί μέχρι τις 9:00 ή 10:00 το βράδυ, που ορίζεται ως οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε εκπομπής επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στην τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας και ως εκ τούτου προβαίνει σε συστηματικό έλεγχο των εκπομπών που μεταδίδονται κατά τη διάρκεια της οικογενειακής ζώνης και επιβάλλει τις ανάλογες κυρώσεις σε περιπτώσεις όπου εντοπίζονται παραβάσεις.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των Κανονισμών **21(5)** (υποστοιχείο **3**), **21(6)** (υποστοιχείο **1**) και **22(1)** (υποστοιχείο **2**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου **3(2)(ζ)**, έχει δώσει στο σταθμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στο σταθμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον σταθμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε **δεκατέσσερις (14)** μέρες από τη λήψη της παρούσας επιστολής. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Ν. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Α.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 200/2005(3))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ «ΣΙΓΜΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 24 Σεπτεμβρίου, 2007

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, κ. Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, κ. Νίκου Παπαμιχαήλ, κ. Μαίρης Κουτσελίτη, κ. Μαρίας Δωρίτη και Άλεξ Ευθυβούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **2 Μαΐου 2007**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις των **Κανονισμών 21(5), 21(6) και 22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) *«Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν».*

21.-(6) *«Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών».*

22.-(1) «Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-

α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά

β) Ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

γ) Οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- vi. (Κ) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση *
- vii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών
- viii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών
- ix. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοχτώ ετών
- x. (Α) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου»

*η υπογράμμιση δική μας

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), είχε δώσει στο σταθμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στο σταθμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **23.8.2007** κάλεσε τον σταθμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο σταθμός, με επιστολή του Δικηγόρου του Αυγουστίνου Τσάρκατζη ημερομ. **6.9.2007**, υπέβαλε γραπτώς τις παρακάτω απόψεις για σκοπούς επιβολής κυρώσεων:

«Ενεργώντας εκ μέρους των πελατών μας SIGMA RADIO TV LTD, παρακαλώ όπως λάβετε υπόψη τα πιο κάτω για σκοπούς μετριασμού της ποινής:

Παρακαλώ όπως ληφθεί υπόψη κατά την επιβολή της ποινής ότι οι παραβιάσεις στις οποίες κρίθηκαν ένοχοι οι πελάτες μας στηρίζονται στα ίδια ακριβώς γεγονότα και/ή στο ίδιο ακριβώς πραγματικό περιστατικό και ως εκ τούτου τυχόν επιβολής ξεχωριστής ποινής για κάθε μια παραβίαση θα οδηγούσε στο να τιμωρηθούν οι πελάτες μας δύο και/ή περισσότερες φορές για το ίδιο αδίκημα.

Ο σταθμός απολογείται για τη διάπραξη των εν λόγω αδικημάτων, και υπόσχεται ότι από τούδε και στο εξής θα είναι πιο προσεκτικός. Ο σταθμός υπόσχεται ότι θα συμμορφώνεται με τη σχετική νομοθεσία και ζητά την επιείκεια σας. Ο σταθμός προβαίνει στην παρούσα απολογία άνευ βλάβης των δικαιωμάτων του για τυχόν λήψη δικαστικών μέτρων.»

Η Αρχή επισημαίνει ενδεικτικά ότι το επίδικο επεισόδιο περιείχε σκηνές τόσο σωματικής βίας (είσοδος σε ιδιωτικό χώρο χωρίς τη συγκατάθεση των ιδιοκτητών, γρονθοκόπημα και κράτηση ατόμων χωρίς τη θέληση τους, χρήση όπλων και τοποθέτηση τους στο κρόταφο άλλων ατόμων, παραβίαση και κατοχή ιδιωτικής περιουσίας), όσο και λεκτικής - ψυχολογικής βίας (εκτόξευση απειλών και

εκφοβισμός ότι θα τους σκοτώσει), οι οποίες ήταν παρατεταμένες (συνολικής διάρκειας 56΄΄).

Πρέπει να τονιστεί ότι το επίδικο επεισόδιο προβλήθηκε σε πρωινές ώρες (**9:14 – 9:45**), κατά την περίοδο των θερινών σχολικών διακοπών (**28 Ιουλίου**), με το ενδεχόμενο μεγάλος αριθμός παιδιών να βρισκόταν στο σπίτι και να το έχει παρακολουθήσει.

Η προβολή σκηνών βίας και η παρακολούθηση τους από ανήλικους ενδέχεται να φοβίσει και να αναστατώσει τα παιδιά σε αρχικό στάδιο και σε μεταγενέστερο στάδιο να αυξήσει το βαθμό ανεκτικότητας τους στη χρήση βίας και κατ' επέκταση τις επιθετικές τους τάσεις με αποτέλεσμα να τους εξωθήσει σε βίαιες και παραβατικές συμπεριφορές εις βάρος άλλων.

Ειδικότερα, η Αρχή σημειώνει ότι η προβολή βίαιων συμπεριφορών μπορεί να επηρεάσει σε μεγαλύτερο βαθμό τα παιδιά κάτω των οκτώ ετών, διότι αυτά δεν είναι σε θέση να διακρίνουν εύκολα την πραγματικότητα από τη μυθοπλασία. Έτσι, παρακολουθώντας μυθοπλαστικές βίαιες συμπεριφορές, τις βιώνουν ως πραγματικές και ενδέχεται να υφίστανται ψυχική αναστάτωση, να αναπτύξουν φοβίες, να βλέπουν εφιάλτες ή να έχουν άλλες αρνητικές συνέπειες.

Η Αρχή επαναλαμβάνει, όπως είχε τονίσει στην απόφαση της ημερομ. 2.5.2007, ότι δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα σε παραβάσεις που μπορεί να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στα παιδιά, ιδιαίτερα όταν αυτές προβάλλονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά.

Στην κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν, να αναστατώσουν ή να φοβίσουν τα παιδιά καθώς επίσης λεκτικό, οπτικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 5:30 το πρωί μέχρι τις 9:00 ή 10:00 το βράδυ, που ορίζεται ως οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε εκπομπής επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στην τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας και ως εκ τούτου προβαίνει σε συστηματικό έλεγχο των εκπομπών που μεταδίδονται σε χρόνο κατά τον οποίο ενδεχομένως παρακολουθούν ανήλικοι και επιβάλλει τις ανάλογες κυρώσεις σε περιπτώσεις όπου εντοπίζονται παραβάσεις.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών απόψεων του σταθμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, της σοβαρότητας των παραβάσεων, της συμπεριφοράς του σταθμού ως προς τη διάπραξη παρόμοιας φύσεως παραβάσεων καθώς επίσης της απολογίας του σταθμού, κρίνει και αποφασίζει να επιβάλει στο σταθμό κυρώσεις για τις παραβάσεις που έγιναν στις **28.7.2005** ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π.10/2000) - (υποστοιχείο **1**), το διοικητικό πρόστιμο των **€750**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π.10/2000) - (υποστοιχείο **2**), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνα του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π.10/2000) - (υποστοιχείο **3**), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνα του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Ο σταθμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€750.-** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(Ν. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Α.